

Mål C-797/23**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

21 december 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Italien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

12 december 2023

Klagande:

Meta Platforms Ireland Limited

Motpart:

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni

Saken i det nationella målet

Överklagande av beslut nr 3/23/CONS fattat av Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (tillsynsmyndigheten för kommunikationer) (nedan kallad AGCom), i vilket myndigheten har fastställt föreskrifter om vilka kriterier som ska tillämpas vid fastställande av rimlig kompensation för onlineanvändning av presspublikationer.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran om förhandsavgörande från Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (nedan kallad TAR Lazio), som har framställts med stöd av artikel 267 FEUF, syftar till att få klarhet i huruvida artikel 43-bis i lagen om upphovsrätt och AGCom:s beslut nr 3/23/CONS är förenliga med artikel 15 i direktiv (EU) 2019/790 samt principerna om näringsfrihet (artiklarna 16 och 52 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna), fri konkurrens (artikel 109 FEUF) och proportionalitet.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1) Ska artikel 15 [i direktiv 2019/790 om upphovsrätt] tolkas så, att den utgör hinder för att det införs nationella bestämmelser – som dem som följer av artikel 43-bis i lagen om upphovsrätt och av i AGCom:s beslut nr 3/23/CONS intagna föreskrifter – i den del dessa bestämmelser innebär

1.a) att [leverantörer av informationssamhällets tjänster], vid sidan av de exklusiva rättigheter som anges i artikel 15 i direktiv 2019/790, åläggs att betala ersättning (rimlig kompensation) till utgivare,

1.b) att leverantörer av informationssamhällets tjänster åläggs

- att inleda förhandlingar med utgivare,
- att tillhandahålla utgivare och tillsynsmyndigheten den information som behövs för fastställande av rimlig kompensation, och
- att inte begränsa synligheten av utgivarens innehåll i sökresultaten under tiden som förhandlingarna pågår, samt

1.c) att tillsynsmyndigheten (AGCom) ges befogenhet

- att utöva tillsyn och påföra sanktionsavgifter,
- att definiera referensskriterierna för fastställande av rimlig kompensation, och
- att i avsaknad av avtal mellan parterna fastställa den exakta storleken på rimlig kompensation?

2) Utgör artikel 15 i direktiv 2019/790 hinder för nationella bestämmelser som dem som anges i den första frågan, enligt vilka leverantörer av informationssamhällets tjänster åläggs en informationsskyldighet under tillsyn av den nationella tillsynsmyndigheten och kan påföras administrativa sanktionsavgifter om de inte uppfyller denna skyldighet?

3) Utgör de ovannämnda principerna om näringsfrihet i artiklarna 16 och 52 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, fri konkurrens i artikel 109 FEUF och proportionalitet i artikel 52 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna hinder för nationella bestämmelser som de nu aktuella, vilka innebär

3.a) att det införs en rätt till ersättning vid sidan av de exklusiva rättigheterna i artikel 15 i direktiv 2019/790, vilken genomförs genom ovannämnda bestämmelse om att leverantörer av informationssamhällets tjänster åläggs en skyldighet att inleda förhandlingar med utgivare, en skyldighet att tillhandahålla utgivare och/eller den nationella tillsynsmyndigheten den information som behövs för fastställande av rimlig kompensation och en skyldighet att inte begränsa

synligheten av utgivarens innehåll i sökresultaten under tiden som dessa förhandlingar pågår, samt

3.b) att den nationella tillsynsmyndigheten ges befogenhet

- att utöva tillsyn och påföra sanktionsavgifter,
- att definiera referenskriterierna för fastställande av rimlig kompensation, och
- att i avsaknad av avtal mellan parterna fastställa den exakta storleken på rimlig kompensation?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG, särskilt skälen 1 och 83 samt artikel 15

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artiklarna 16 och 52

Artikel 109 FEUF

Anförda nationella bestämmelser

Legge 22 aprile 1941, n. 633 (legge sul diritto d'autore) (lag nr 633 av den 22 april 1941 om upphovsrätt), artikel 43-bis:

”1. Utgivare av presspublikationer, både på egen hand och i egenskap av delägare eller genom ett konsortium, tillerkänns enligt artiklarna 13 och 16 de exklusiva rättigheterna till mångfaldigande och överföring till allmänheten för den onlineanvändning av deras presspublikationer som görs av de leverantörer av informationssamhällets tjänster som avses i artikel 1.1 b i lagstiftningsdekret nr 223 av den 15 december 2017, vilka omfattar företag för mediebevakning och nyhetsaggregatorer.

2. Med *presspublikation* avses en samling av i huvudsak litterära verk av journalistiskt slag ...

3. Med *utgivare av presspublikationer* avses enheter som, både på egen hand och i egenskap av delägare eller genom ett konsortium, inom ramen för en ekonomisk verksamhet ger ut publikationerna i punkt 2, även om dessa enheter är etablerade i en annan medlemsstat.

...

8. Enheterna i punkt 1 tillerkänns rimlig kompensation för den onlineanvändning av deras presspublikationer som görs av leverantörer av informationssamhällets tjänster. Inom 60 dagar från det datum då denna bestämmelse träder i kraft ska AGCom anta ett regelverk för definition av referenskriterierna för fastställande av den rimliga kompensation som avses i första meningen. Fastställandet sker med beaktande av bland annat antalet läsningar online av artikeln, antalet verksamhetsår för utgivarna i punkt 3 och vilken betydelse dessa har på marknaden, antalet anställda journalister samt kostnaderna för teknologiska och infrastrukturella investeringar för båda parterna och de ekonomiska fördelar som båda parterna åtnjuter på grund av utgivandet, synligheten och reklamintäkterna.

9. De kriterier som definieras i regelverket i punkt 8 ska även beaktas i samband med att leverantörer av informationssamhällets tjänster, vilka omfattar företag för mediebevakning och nyhetsaggregatorer, och utgivarna i punkt 3 genomför förhandlingar i syfte att ingå avtal om användningen av rättigheterna i punkt 1. Under tiden som förhandlingarna pågår får leverantörer av informationssamhällets tjänster inte begränsa synligheten av utgivarens innehåll i sökresultaten. ...

10. Om en av de berörda parterna har begärt att förhandlingarna ska inledas och det efter 30 dagar inte har uppnåtts en överenskommelse om storleken på kompensationen kan vardera part – utan att det påverkar rätten att väcka talan vid allmän domstol som anges i punkt 11 – begära att AGCom ska fastställa rimlig kompensation och i sin begäran själv framställa ett ekonomiskt förslag. AGCom ska inom 60 dagar från det att den berörda partens begäran har framställts ... och på grundval av de kriterier som definieras enligt regelverket i punkt 8 ange vilket av de ekonomiska förslagen som uppfyller ovannämnda kriterier eller, om inget av förslagen anses uppfylla kriterierna, ex officio ange storleken på rimlig kompensation.

11. Om parterna efter det att AGCom har fastställt rimlig kompensation inte kommer överens om att underteckna avtalet kan vardera part väcka talan vid allmän domstol, särskild avdelning för affärsrätt ...

12. Leverantörer av informationssamhällets tjänster, vilka omfattar företag för mediebevakning och nyhetsaggregatorer, är skyldiga att på begäran av den berörda parten, ... eller AGCom tillhandahålla den information som behövs för att fastställa storleken på rimlig kompensation. Uppfyllandet av den skyldighet som avses i första meningen undantar inte utgivarna i punkt 3 från kravet på konfidentialitet vad gäller information av kommersiell, industriell och finansiell karaktär som de har fått kännedom om. AGCom utövar tillsyn över att leverantörer av informationssamhällets tjänster uppfyller sin informationskyldighet. För det fall denna information inte tillhandahålls inom 30 dagar från begäran som avses i första meningen påför AGCom den enhet som inte uppfyller sin skyldighet en administrativ sanktionsavgift på upp till 1 procent av omsättningen under föregående räkenskapsår som avslutades före anmälan av överträdelsen.

...

14. De rättigheter som föreskrivs i denna artikel ska upphöra att gälla två år efter utgivandet av presspublikationen ...

Delibera AGCom n. 3/23/CONS del 19 gennaio 2023, *Regolamento in materia di individuazione dei criteri di riferimento per la determinazione dell'equo compenso per l'utilizzo online di pubblicazioni di carattere giornalistico di cui all'articolo 43-bis della legge 22 aprile 1941, n. 633* (AGCom:s beslut nr 3/23/CONS av den 19 januari 2023, *Regelverk om definition av referensskriterier för fastställande av den rimliga kompensation för onlineanvändning av presspublikationer som avses i artikel 43-bis i lag nr 633 av den 22 april 1941*)

I detta beslut

- definieras kriterierna för fastställande av storleken på rimlig kompensation (artikel 4), vilka omfattar definitionen av en beräkningsgrund som grundar sig på reklamintäkter för leverantörer av informationssamhällets tjänster från onlineanvändning av den berörda utgivarens presspublikationer
- specificeras den information som omfattas av informationsskyldigheten
- definieras AGCom:s tillsynsbefogenheter och föreskrivs att den enhet som inte uppfyller sin skyldighet ska påföras en administrativ sanktionsavgift (artikel 5)
- regleras förfarandet för att begära att AGCom ska fastställa storleken på rimlig kompensation och reglerna för motsvarande förfarande där AGCom ensidigt kan fastställa denna storlek (artiklarna 8–12).

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klaganden, Meta Platforms Ireland Limited (nedan kallat Meta), tillhandahåller de europeiska användarna, inklusive de italienska, en rad onlinetjänster, däribland Facebook, som nås via webbplatsen www.facebook.com och via appar för mobila enheter. Vissa pressutgivare delar utdrag eller länkar till sitt innehåll på sin Facebook-sida tillsammans med en länk som tar användarna till utgivarens webbplats. De enskilda Facebook-användarna kan således få tillgång till fullständiga publikationer på denna webbplats. De kan även kommentera utgivarens inlägg eller dela det på sin Facebook-profil och därigenom öka trafiken till utgivarens webbplats.
- 2 Artikel 1 i lagstiftningsdekret nr 177 av den 8 november 2021 införde artikel 43-bis i lagen om upphovsrätt. På grundval av bland annat artikel 43-bis.8 antog AGCom den 19 januari 2023 beslut nr 3/23/CONS.

- 3 Meta anser att denna bestämmelse strider mot unionsrätten och den italienska konstitutionen och har således överklagat nämnda beslut till TAR Lazio. AGCom och Federazione Italiana Editori Giornali, som har inträtt i målet som intervenient på AGCom:s sida, har båda yrkat att överklagandet ska ogillas.

Parternas huvudargument

- 4 Meta har gjort gällande att artikel 43-bis i lagen om upphovsrätt, som låg till grund för antagandet av beslut nr 3/23/CONS, skiljer sig avsevärt från artikel 15 i direktiv 2019/790 vad gäller följande aspekter:
- Det införs en rätt till ersättning ("rimlig kompensation") till tidningsutgivare, vilken inte stadgas i artikel 15.
  - Det fastställs avsevärda begränsningar av de ekonomiska aktörernas avtalsfrihet.
  - Det ges möjlighet att begära att AGCom, för det fall förhandlingarna mellan parterna misslyckas, ska fastställa storleken på rimlig kompensation på grundval av en rad vaga och godtyckliga kriterier.
  - Leverantörer av informationssamhällets tjänster åläggs både en skyldighet att inte begränsa synligheten av utgivarnas innehåll i sökresultaten under tiden som förhandlingarna pågår och en informationsskyldighet.
  - AGCom ges befogenhet att påföra sanktionsavgifter för det fall leverantörer av informationssamhällets tjänster inte uppfyller sin informationskyldighet.
- 5 Meta har till stöd för sitt överklagande bland annat åberopat följande grunder:
- a) Artikel 43-bis i lagen om upphovsrätt och beslut nr 3/23/CONS strider mot unionsrätten.

Meta har preciserat att enligt artikel 15 i direktiv 2019/790 kan tidningsutgivare med stöd av avtalsfriheten själva besluta att neka eller ge en gratis licens, medan det genom artikel 43-bis har införts en rätt till ersättning som tar sig uttryck i en skyldighet att förhandla, vilket avsevärt begränsar de ekonomiska aktörernas avtalsfrihet och omfattar en betalningsskyldighet. Meta har vidare åberopat dels åsidosättandet av förbudet mot *gold plating* (förbud mot att införa eller tillämpa strängare regler än EU-direktivens minimiregler), vilket medverkar till att begränsa konkurrensen till skada för företag och medborgare, dels oförenligheten med näringsfriheten. De skyldigheter som åvilar leverantörer av informationssamhällets tjänster åsidosätter dessutom enligt Metas uppfattning proportionalitetsprincipen och gör det svårare eller mycket mindre attraktivt för bolag som är etablerade i andra medlemsstater att tillhandahålla tjänster i Italien.

b) Åsidosättande av principen om ”ursprungsland” och av friheten att tillhandahålla tjänster, som innebär att en leverantör av informationssamhällets tjänster är underställd lagstiftningen och behörigheten av myndigheterna i etableringsmedlemsstaten (och inte även de olika lagstiftningarna och de olika myndigheterna i de EU-medlemsstater där denne tillhandahåller tjänsterna). Leverantörer av informationssamhällets tjänster vilka, i likhet med Meta, inte är etablerade i Italien åläggs däremot enligt artikel 43-bis och beslut nr 3/23/CONS nationella skyldigheter i tillägg till dem som fastställs i etableringsmedlemsstaten.

c) Underlåtenhet att anmäla artikel 43-bis i lagen om upphovsrätt och beslut nr 3/23/CONS till Europeiska kommissionen i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535: Nämda bestämmelse och beslut får inte tillämpas gentemot Meta, eftersom de inte anmälts till kommissionen i enlighet med artiklarna 5 och 6 i direktiv 2015/1535, trots att de innebär att det införts en anmälningspliktig teknisk föreskrift.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 6 Den hänskjutande domstolen påpekar att artikel 43-bis i lagen om upphovsrätt innehåller en bestämmelse om att rimlig kompensation ska avtalas mellan parterna (leverantörer av informationssamhällets tjänster och utgivare). För det fall inget avtal uppnås inom en tidsfrist på 30 dagar kan vardera part vända sig till AGCom, som inom 60 dagar på grundval av de kriterier som definieras i beslut nr 3/23/CONS ska ange vilket av de framställda ekonomiska förslagen som är i överensstämmelse med ovannämnda kriterier. Om inget av förslagen anses uppfylla kriterierna ska AGCom ex officio ange storleken på rimlig kompensation. Enligt den hänskjutande domstolens uppfattning kan AGCom:s fastställande av rimlig kompensation medföra en begränsning av parternas avtalsfrihet och påverka principen om näringsfrihet.
- 7 Den hänskjutande domstolen påpekar vidare att artikel 43-bis inför en tredje part i förhållande till parterna, nämligen AGCom, med befogenheter att fastställa regler (definition av referenskriterier för fastställande av rimlig kompensation), fatta beslut (fastställande av storleken på rimlig kompensation), föreskriva förpliktelser (ålägga parterna skyldigheten att tillhandahålla ”all den information som behövs för att fastställa storleken på rimlig kompensation”) och påföra sanktionsavgifter.
- 8 Den hänskjutande domstolen understryker att det vid en jämförelse med direktiv 2019/790 framgår att artikel 43-bis går längre än den unionsrättsliga ramen, i och med att denna artikel inte bara omfattar en grundläggande ekonomisk dimension (som inte regleras i artikel 15 i direktivet), utan även fastställer en rad skyldigheter för leverantörer av informationssamhällets tjänster och befogenheter för den nationella tillsynsmyndigheten, vilka både saknar stöd i unionsrätten och väcker tvivel om huruvida den italienska lagstiftningen är förenlig med direktiv 2019/790.

- 9 Den hänskjutande domstolen betonar att dessa tvivel även har framförts av Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (konkurrensmyndigheten), som har anfört att artikel 43-bis tycks överskrida de gränser som uppställs av unionslagstiftaren, eftersom den inför element som inte fastställs i unionsrätten och definierar förhandlingsmekanismer som begränsar de ekonomiska aktörernas avtalsfrihet. Konkurrensmyndigheten har vidare anfört att direktiv 2019/790 är tillräckligt detaljerat och att all form av strängare reglering riskerar att äventyra en enhetlig tillämpning av direktivet i medlemsstaterna.
- 10 Den hänskjutande domstolen hänvisar vidare till EU-domstolens dom i mål C-401/19 (särskilt punkterna 32, 46, 63 och 65–67) angående tolkningen av artikel 17 i direktiv 2019/790 och således de skyldigheter som åligger onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll med avseende på skydd av upphovsrätten. Den hänskjutande domstolen anser att artiklarna 15 och 17 i direktivet ligger mycket nära varandra. Vidare betonar den hänskjutande domstolen att den centrala betydelsen av att iaktta proportionalitetsprincipen framgår av ovannämnda dom.
- 11 Närmare bestämt understryker den hänskjutande domstolen att EU-domstolen har preciserat att ”[n]är flera grundläggande rättigheter och principer som följer av fördragen är aktuella måste bedömningen av om proportionalitetsprincipen iakttas bygga på en nödvändig sammanjämkning av kraven på skydd för de olika rättigheter och principer som är i fråga samt en skäligen avvägning mellan dem” (punkt 66) och att ”[f]ör att uppfylla kravet på proportionalitet måste den lagstiftning som innebär ett ingrepp i grundläggande rättigheter dessutom föreskriva klara och tydliga bestämmelser som reglerar räckvidden och tillämpningen av den aktuella åtgärden och som föreskriver minimikrav, så att de personer vilkas utövande av dessa rättigheter begränsas har tillräckliga garantier för att effektivt kunna skyddas mot riskerna för missbruk. I lagstiftningen måste det i synnerhet anges under vilka omständigheter och under vilka förutsättningar som en sådan åtgärd får vidtas för att sålunda säkerställa att ingreppet begränsas till vad som strängt nödvändigt” (punkt 67).
- 12 Den hänskjutande domstolen finner det vara nödvändigt att få klarhet i huruvida de nationella bestämmelserna är förenliga med proportionalitetsprincipen, såsom den har tolkats av EU-domstolen. Enligt den hänskjutande domstolens uppfattning kan skyldigheten för leverantörer av informationssamhällets tjänster att betala rimlig kompensation till utgivare framstå som oproportionerlig, inte enbart vad gäller skyddet av rätten till överföring till allmänheten och/eller information, utan framför allt eftersom presspublikationer (som skyddas genom fastställande av rimlig kompensation i tillägg till de exklusiva rättigheterna) likställs med upphovsrättsligt skyddat innehåll (som även detta sprids på internet). Även AGCom:s omfattande befogenhet att ingripa tycks vara oproportionerlig.
- 13 Mot bakgrund av jämförelsen mellan bestämmelsen i artikel 15 i direktiv 2019/790 och bestämmelserna i artikel 43-bis i lagen om upphovsrätt och i AGCom:s beslut nr 3/23/CONS anser TAR Lazio att finns skäl att inhämta ett

förhandsavgörande från EU-domstolen. De ställda tolkningsfrågorna är enligt den hänskjutande domstolen av betydelse för utgången i målet.

ARBETSDOKUMENT